

Pr. Constantin OLARIU

APARIȚII EDITORIALE ÎNCHINATE SFINȚILOR MARTIRI BRÂNCOVENI

Personalitatea și opera Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu apar prezentate în cronicile și corespondența vremii, în baladele și cântecele populare apărute după momentul martirajului, pentru ca mai târziu să devină subiectul unor ample lucrări cu caracter monografic și a unor studii științifice.

Viața și lucrarea ctitoricească, cultural-educațională și social-filantropică a familiei Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu, precum și mărturiile de artă și cultură ortodoxă din monumentele reprezentative ale Eparhiei Râmnicului sunt prezentate în publicațiile Editurii „Sfântul Antim Ivireanul” din „Anul comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni”.

† Gherasim, Arhiepiscopul Râmnicului, *Viața Sfântului Martir Constantin-Vodă Brâncoveanu și a celor împreună pătimitori cu dânsul*

Cartea Înaltpreasfinției sale, pune în lumină, potrivit aprecierilor Academicianului Virgil Cândea, *acea parte din personalitatea și trăirea marelui domnitor român Constantin Brâncoveanu care l-a învrednicit să slujească Biserica precum puțini suverani creștini ai timpului său, și care i-a dat puterea să mărturisească pe Hristos până la moartea de mucenic, pentru ca după aproape trei veacuri să fie recunoscut și trecut de Biserica Ortodoxă Română în rândul sfinților.*

Ediția a II-a a fost îngrijită de Preasfințitul Emilian Lovișteanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, și apare ca un prinos de cinstire adus Înaltpreasfințitului Gherasim în anul centenarului său, precum și ca semn de smerită recunoștință pentru modul în care Înaltpreasfinția Sa a readus ctitoriile brâncovenești la frumusețea rânduită de ctitori.

Experiența rugăciunii și responsabilitatea față de patrimoniul spiritual cultural a autorului și a ctitorului, au putut desluși în paginile cronicilor formarea duhovnicească a Sfântului Voievod, precum și resorturile sufletești care-l determină în realizarea amplelor lucrări spiritual-culturale pe care le-a inițiat.

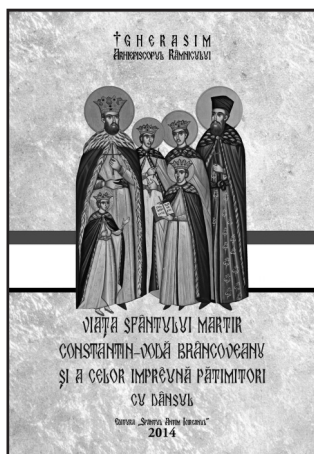
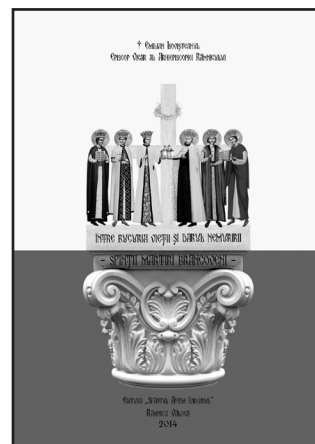
† Emilian Lovișteanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, *Între bucuria vieții și darul nemuririi. Sfinții Martiri Brâncoveni*

Cartea Preasfințitului Părinte Emilian Lovișteanul se distinge, în primul rând, prin modul în care prezintă credința și faptele virtuozitate ale unei familii de domnitor creștin – într-un tot responsabil de buna desfășurare a treburilor politice și economice ale țării și un păstrător și promotor al valorilor neamului său – care și-a asumat pătimirea, începută într-o Săptămână a Patimilor, pentru a-L mărturisi pe Dumnezeu Cel în Treime slăvit, *Stâlpul și temelie Adevărului* pentru un întreg popor.

O lucrare de tip monografic care cuprinde *în sinteză aspecte din viața, activitatea, martiriul și canonizarea Sfinților Brâncoveni, spre o mai bună cunoaștere și cinstire a lor de către binecredincioșii creștini ai Bisericii lui Dumnezeu*, după cum arată Preasfinția Sa.

În același timp, cartea *Între bucuria vieții și darul nemuririi. Sfinții Martiri Brâncoveni*, descoperă aspecte ale comemorării liturgice datorate și recunoașterii sfințeniei lor de către popor, demersul pentru canonizare, ridicarea de noi mănăstiri și biserici cu hramul „Sfinții Martiri Brâncoveni”, dar și modul în care Patriarhia Română, Arhiepiscopia Râmnicului, îi vor prăznui și cinsti anul acesta prin slujbele săvârșite în ctitoriile brâncovenești, prin amplul program al manifestărilor spiritual-culturale, prin seria publicațiilor, albumelor și lucrărilor monografice, calendare, concerte și altele.

Un volum care ne ajută să înțelegem că lucrarea sfințitoare a Bisericii a inspirat lucrarea artistică de înfrumusețare exterioară și interioară a lăcașurilor de cult, a determinat traducerea cărților de cult în limba poporului, înfrumusețate cu miniaturi și gravuri, contribuind la prestigiul bibliotecilor în care au fost așezate. Deslușirea lucrării și ajutorului lui Dumnezeu în familia Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu descoperă de fapt modul în care se împărtășește lucrarea Duhului Sfânt în actul creator al oamenilor.

Calendarul Ctitoriile Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu

Pentru promovarea și cunoașterea de către preoți și credincioși a mărturiilor de artă și cultură ortodoxă din monumentele reprezentative ale Eparhiei Râmnicului, Arhiepiscopia Râmnicului a tipărit **Calendarul Ctitoriile Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu în Arhiepiscopia Râmnicului**, calendar pe anii 2014 și 2015.

Utilitatea sa practică, fiind tipărit pe două fețe cu calendaristica pe anii 2014 și 2015, împlinește și un recurs la memorie și frumusețe, lucru care este absolut necesar astăzi, prin faptul că ne amintește de existența patrimoniului istoric pe care îl deținem și care ne definește.

Calendarul redă în imagini ctitoriile brâncovenești Mănăstirea Hurezi cu Paraclisul „Nașterea Maicii Domnului”, Bolnița „Adormirea Maicii Domnului”, Schitul „Sfinții Apostoli” și Schitul „Sfântul Ștefan”, Mănăstirea Mamu și Mănăstirea Surpatele, dar mănăstirile rectitorite și înfrumusețate de către Sfântul Voievod Constantin: Arnota, ctitoria lui Matei Basarab, care este comemorat anul acesta la 360 de ani de la trecerea sa la cele veșnice, Bistrița, a boierilor Craiovești, Cozia, ctitoria lui Matei Basarab, Dintr-un Lemn, a bunicului Preda Brâncoveanu și a lui Matei Basarab, Govora, ctitoria lui Radu cel Mare. Imaginile redau icoane în frescă, elemente de arhitectură (planul bisericilor, sculptura în piatră, pridvorul deschis, turle, capiteluri, elemente florale și zoomorfe, ancadramente, pisanii), catapetesme, elemente de sculptură în lemn, clopote.

Drd. Gabriel-George PĂTRAȘCU

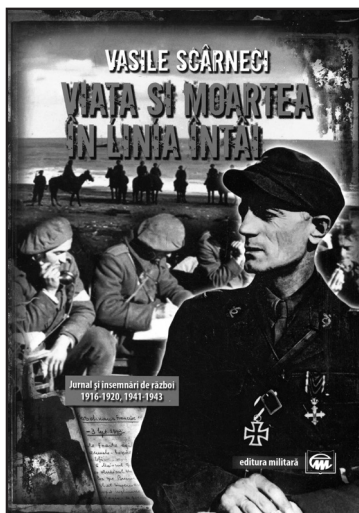
VASILE SCÂRNECI - VIAȚA ȘI MOARTEA ÎN LINIA ÎNTÂI. JURNAL ȘI ÎNSEMNĂRI DE RĂZBOI 1916-1920, 1941-1943

Privind fotografia copertii volumului *Viața și moartea în linia întâi*, apărut la Editura Militară în anul 2013, cititorul va avea convingerea, de la prima vedere, că este o nouă lucrare dedicată acțiunilor de luptă duse de vânătorii de munte, în cooperare cu militarii germani, pe Frontul Est, în timpul celui de Al Doilea Război Mondial.

O asemenea impresie se datorează fotografiei în prim plan de pe copertă, care reprezintă un militar purtând capela (*Bergmütze*) specifică trupelor germane și decorația Crucea de Fier. O privire mai atentă arată că personajul central este de fapt ofițer al Armatei Române, având gradul de maior, decorat cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” clasa a III-a, model 1941. Ofițerul aparține armii vânătorilor de munte, apartenența la respectivul corp fiind confirmată și de petlițele de la reverele vestonului.

Fotografia îl reprezintă pe ofițerul **Vasile Scârneci**, un erou al Armatei Române, participant atât la luptele din Primul cât și la cele din Al Doilea Război Mondial, ale cărui memorii au văzut lumina tiparului după aproape 70 de ani de la scrierea lor.

Beneficiind de o interesantă prefață semnată de directorul Editurii Militare, Adrian Pandea, volumul *Viața și moartea în linia întâi*, scris la persoana întâi, suscită interesul cititorului prin modul natural al scrierii, dar și prin bogăția de informații adusă din linia întâi de către un combatant, care,

în timpul clipelor de repaus dintre două lupte, s-a dedicat scrisului, lăsând posterității o lucrare inedită.

Ardelean din Rupea, Vasile Scârneci a intrat în Armata Română în anul 1916, ca simplu soldat, deși contribuția sa din perioada neutralității în sprijinul serviciilor secrete românești îi conferise dreptul la o situație mai bună.

Înrolat în Regimentul 3 Vânători, s-a remarcat pe câmpul de luptă, fiind rănit de două ori și decorat cu Ordinul „Virtutea Militară”. Datorită comportamentului său de excepție, a fost avansat sublocotenent în rezervă, la solicitarea ofițerilor din regiment și la recomandarea comandantului acestuia. În anul 1918 va deveni ofițer activ și va

fi repartizat la Regimentul de Vânători de Munte (în pofida opoziției sale de a nu părăsi Regimentul 3 Vânători), armă de care va fi legată întreaga carieră militară a lui Vasile Scârneci.

În perioada interbelică, în paralel cu profesia de militar, și-a făcut un excelent renume de sportiv, fiind multiplu campion național la atletism, iar calitățile de foarte bun schior militar i-au oferit posibilitatea de a face parte din lotul de sportivi care a participat la Olimpiada de Iarnă de la St. Moritz din anul 1928.

Intrarea României în cel de Al Doilea Război Mondial, la 22 iunie 1941, îl va găsi pe maiorul Scârneci comandant secund al Batalionului 3 Vânători de Munte. Mai bine de un an, Vasile Scârneci va fi, împreună cu vânătorii săi, mereu

în prima linie, participând la eliberarea nordului Bucovinei (Operațiunea „München”), la forțarea Nistrului, la urmărirea forțelor sovietice pe direcția sud-est, peste Bug și Nipru, la bătălia defensivă din Stepa Nogai și mai ales la pătrunderea în Crimeea și la asediul Sevastopolului.

De-a lungul acestui itinerar de luptă, marcat de fapte de eroism și de grele și dureroase jertfe, Vasile Scârneci va deveni comandant plin al Batalionului 3 Vânători de Munte, va fi avansat la gradul de locotenent-colonel, iar pentru faptele de eroism săvârșite va fi decorat cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul” clasa a III-a și cu „Crucea de Fier”, clasele I și a II-a.

După o scurtă perioadă de repaus pe coasta Crimeii, batalionul locotenent-colonelului Scârneci va fi dislocat în apropiere de Novorossiisk, luând parte la bătălia pentru Cuban și Peninsula Taman. La sfârșitul anului 1943, după aproape doi ani și jumătate petrecuți pe front, mai tot timpul în linia întâi, Vasile Scârneci va reveni în țară, la partea sedentară a Corpului de Munte, ajungând, așa cum singur se denumeste, *comandant de toc, conțopist*.

Ultimele însemnări din jurnal cuprind perioada 25 noiembrie 1943–1 ianuarie 1944, însemnări care ar putea oferi convingerea că, din punct de vedere al participării la

acțiunile de luptă, cariera lui Vasile Scârneci s-a încheiat. După 23 august 1944, conform celor înscrise în prefața volumului, locotenent-colonelul Scârneci va participa la luptele pentru eliberarea teritoriului național, batalionul său intrând primul în orașele Sfântu Gheorghe și Târgu Mureș.

Avansat la gradul de colonel la 1 aprilie 1945, va fi mutat la Comisia Română pentru Aplicarea Armistițiului și reparțizat în zona Trei Scaune. La 9 august 1946, va fi trecut în *cadru disponibil*, asemenea atâtor ofițeri ai Armatei Române, încheind astfel o carieră militară de excepție fără recunoștință.

Volumul de față este o mărturie emoționantă a acestei biografii exemplare, un *răboj al faptelor*, cum îi spune colonelul Vasile Scârneci, fără egal în memorialistica de război românească. Totalizând un număr de 616 pagini din care 505 pagini de text și 111 pagini de fotografii alb-negru, cartea reconstituie momentele dramatice ale vieții și morții în lina întâi așa cum nu a putut să le trăiască decât un participant la război.

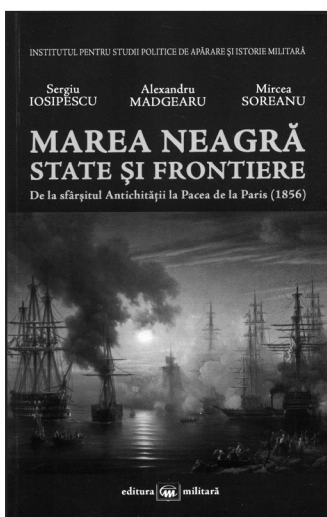
Pentru valoarea sa documentară, volumul *Viața și moartea în linia întâi* a primit premiul „Mareșal Alexandru Averescu”, decernat de Revista „Gândirea Militară Românească”.

Drd. Gabriel-George PĂTRAȘCU

SERGIU IOSIPESCU, ALEXANDRU MADGEARU, MIRCEA SOREANU - MAREA NEAGRĂ. STATE ȘI FRONTIERE. DE LA SFÂRȘITUL ANTICHITĂȚII LA PACEA DE LA PARIS (1856)

Sergiu Iosipescu, Alexandru Madgearu și Mircea Soreanu sunt autorii celui de-al doilea volum al colecției de istorie și geopolitică dedicat spațiului pontic. Apărut la Editura Militară din București în anul 2013, volumul *Marea Neagră. State și Frontiere. De la sfârșitul Antichității la Pacea de la Paris (1856)* înfățișează avaturile construcțiilor teritorial-politice din Antichitate și până la Congresul de Pace de la Paris din anul 1856.

Prezenta cercetare încearcă mai ales o reconstituire a peisajului istoric. Structurată pe o serie de capitole care tratează: *Expansiunea și decăderea puterii romane în bazinul Mării Negre; Evoluția frontierelor din regiunea Mării Negre în secolele VII–XII; De la Cruciada a III-a până la mijlocul celui de-al XVI-lea secol;*

Frontierele otomane la Marea Neagră de la mijlocul secolului al XVI-lea până la Pacea de la Belgrad (1739); Apariția unei noi mari puteri pontice – Rusia; Expansiunea imperială rusă în bazinul pontic până la 1812; Apogeul expansiunii rusești. Războiul Crimeei și Pacea de la Paris (1856). Acest volum prezintă evoluția și transformările pe care frontierele statelor riverane Mării Negre le-au suferit din Antichitate și până în anul 1856.

Autorii lucrării oferă cititorului avizat o serie de informații dezvoltate referitoare la spațiul pontic din domenii variate precum cel geografic, economic, politic, cultural și militar, informații deosebit de bogate prin conținutul lor, ceea ce arată efortul științific întreprins de cercetătorii Institutului pentru Studii Politice

de Apărare și Istorie Militară.

Un spațiu amplu este dedicat la fiecare capitol acțiunilor de ordin militar care au influențat și au decis cine controla și stăpâna zona Mării Negre. Fie că se referă la perioada romană, la cea bizantină, urmată de cea turcă și culminând cu prezența rusă în spațiul pontic, aspectul militar a fost esențial și decisiv pentru obținerea dominației în această zonă. Stabilirea sferelor de influență, apariția de noi state, crearea de noi frontiere și schimbarea acestora în funcție de interesele puterilor din zonă, s-a făcut folosindu-se predilect calea militară.

Interesul pentru spațiul Mării Negre a fluctuat atât de la Nord la Sud, cât și de la Est la Vest. Imperiul Roman, cel Bizantin, Republicile italiene, Imperiul otoman, Principatele Române, Regatele Ungariei, Poloniei și Suediei și Imperiul țarist au desfășurat ample acțiuni diplomatice și militare care

să le permită impunerea propriei dominații în zonă.

O atenție deosebită este acordată războiului ruso-turc dintre anii 1853-1856. Dacă până în 1853 rușii păreau a fi hegemonii regionali, înfrângerea lor în Războiul Crimeii de către o coaliție europeană a stopat pentru două decenii tendințele expansioniste în bazinul Mării Negre și a permis accesul la litoralul maritim al Principatului Moldovei.

Beneficiind de o bogată ilustrație reprezentată mai ales prin o varietate de hărți care prezintă spațiul Mării Negre și a statelor riverane acesteia, a personalităților politico-militare care au influențat decisiv schimbările survenite în istoria și frontierele statelor, lucrarea oferă cititorului posibilitatea ca studiind problemele prezentate în acest volum, să înțeleagă mult mai bine actuală evoluție politico-militară ce se desfășoară în prezent în bazinul Mării Negre.

Colonel dr. Mircea TĂNASE

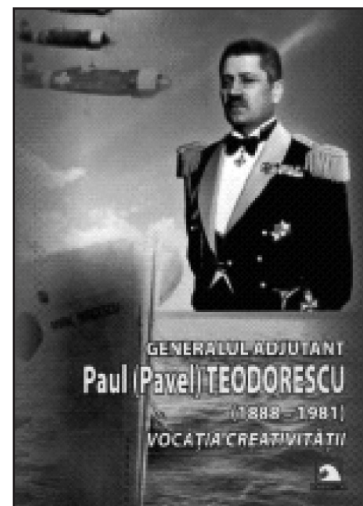
GENERALUL ADJUTANT PAUL (PAVEL) TEODORESCU (1888-1981). VOCAȚIA CREATIVITĂȚII

La 125 de ani de la nașterea generalului adjutant Paul (Pavel) Teodorescu, a fost editat, sub egida Universității „Ovidius” din Constanța, a Arhiepiscopiei Râmnicului, Serviciului Istoric al Armatei și Ligii Navale Române, un impresionant volum de comunicări științifice dedicat vieții și operei acestui general - generalul adjutant Paul (Pavel) Teodorescu (1888-1981). Vocația creativității.

Remarcabil comandant și profesor militar, generalul Paul Teodorescu a înțeles rolul celor trei piloni de stabilitate ai unei societăți - Armata, Biserica și Școala -, dedicându-le fiecăruia o parte din uriașa sa energie creativă. Ofițer remarcabil în campaniile din 1913 și 1916-1918, a absolvit Școala Superioară de Război din București și pe cea din Paris, a activat în Marele Stat Major și a susținut o bogată activitate didactică la Școala Superioară de Război din București. A activat, apoi, ca șef de Stat Major la Inspectoratul General al Aeronauticii, comandant al Regimentului 6 Infanterie „Mihai Viteazul” de Gardă, atașat militar în Franța (cu acreditare și pentru Spania și Belgia), timp în care și-a redactat teza de doctorat în istorie la Sorbona (Opinia publică europeană despre Războiul de independență al României din 1877-1878), nesusținută însă public. A fost numit comandant al Școlii Superioare de Război, subsecretar de stat la Ministerul Apărării Naționale, ministru al Aerului și Marinei (1937-1940), comandant al Diviziei 1 Infanterie și, la 8 septembrie 1940, a demisionat din rândul cadrelor active ale armatei și, practic, cariera sa militară s-a încheiat.

Nu a fost scutit de binefacerile regimului comunist, pentru activitatea sa subversivă, fiind depus de avere, anularea drepturilor legale de pensie, arestarea și întemnițarea sa vreme de peste cinci ani.

De numele său sunt legate construirea unui cartier de locuințe și Fabrica de Avioane IAR Brașov, dotarea aviației cu avioane de luptă moderne, produse în țară, în concepție proprie (avionul IAR-80) sau sub licență, construirea unui număr important de silozuri pe traseul căii ferate București-Fetești-Constanța, inițierea construirii noului local al Școlii Superioare de Război din București (actuala Universitate Națională de Apărare). Un loc aparte îl constituie Mănăstirea dintr-un Lemn din Frâncești, Vâlcea, ctitorie a domnitorului Neogoe Basarab, pe care generalul, în calitatea sa de ministru al Aerului și Marinei, a consolidat-o și dezvoltat-o și pe care a declarat-o oficial „Biserica Aviatorilor și Marinarilor”. Aici avea să se retragă, spre sfârșitul vieții, și să-și găsească, după 93 de

ani de viață, odihna veșnică.

Editat la inițiativa și sub îngrijirea prof. univ. dr. Valentin Ciorbea, de la Universitatea „Ovidius” din Constanța, volumul este, dintru început, înnobilit de omagiile aduse personalității profesorului și comandantului-general Paul Teodorescu de către comandantul (rectorul) Universității Naționale de Apărare „Carol I”, șeful Statului Major al Forțelor Navale, șeful Statului Major al Forțelor Aeriene și Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, aprecieri susținute de comunicările științifice ale unora dintre cei mai pasionați și mai prolifici

cercetători pe tărâmul istoriei contemporane a României, mare parte dintre ei trudituri în instituții de profil ale Armatei României sau în mediul universitar militar și civil. Un bogat și în mare parte inedit pachet de documente de arhivă întregeste congruent biografia ilustrului general, iar Editura Ex Ponto din Constanța își pune, la rândul ei, pecetea pe această reușită editorială.